

Returnerede henvisninger

Arbejdspakke 1: En systematisk indhentning af eksisterende viden om returnerede henvisninger

Samarbejdsprojekt mellem Forskningsenheden for Almen
Praksis, Syddansk Universitet, og Tværsektorielt
Forskningscenter Region Syddanmark

Indhold

Resumé	3
Baggrund	3
Formål.....	3
Metode	3
Resultater	4
Perspektiver.....	6
Bilag 1: Overblik over modtageenheder på sygehusene i Region Syddanmark	7

Resumé

Som en del af forskningsprojektet "Omfang, årsager, konsekvenser og alternativer til tilbagevisning af henvisninger af patienter sendt til sygehuse og psykiatri fra almen praksis i Region Syddanmark" (Kvaliprojekt 07/23) er der foretaget en systematisk indhentning af eksisterende viden om tilbageviste henvisninger i Region Syddanmark (arbejdspakke 1).

Indeværende rapport beskriver den systematiske afdækning af sygehusenes skriftlige materialer vedrørende gennemgange af returnerede henvisninger, herunder fremgangsmåden og resultaterne fra afdækningen.

Baggrund

Returnerede henvisninger fra almen praksis er dels årsag til frustration fra almen praksis, patienter og sygehuse, dels et unødigt ressourceforbrug og formentlig også årsag til, at nogle patienters diagnose og behandling forsinkes. Der mangler systematiske analyser af årsager til fænomenet og muligheder for forbedring.

Formål

Formålet med arbejdspakke 1 var at foretage en systematisk indhentning af skriftligt materiale herunder undersøgelser, audits. mm. om returnerede henvisninger blandt sygehusene i Region Syddanmark.

Metode

Tværsæktorielt Forskningscenter Region Syddanmark udarbejdede i samråd med Forskningsenheden for Almen Praksis et kort spørgeskema for at afdække, hvilke sygehusenheder og afdelinger der har lavet kvalitetsgennemgange af deres henvisninger fra almen praksis, samt hvilke enheder eller afdelinger som har udarbejdet skriftligt materiale i den forbindelse. Overblik over modtageenheder på sygehusene blev indhentet gennem SydKIP - Region Syddanmarks kvalitetsenhed vedr. praksissektoren og sygehusenes sekretær for praksiskonsulentordningen (PKO). Spørgeskemaet blev udsendt via mail til cheflæger og – sygeplejersker eller alternativt afdelingspostkasser til samtlige afdelinger, som kan modtage henvisninger. Det var muligt at besvare spørgeskemaet i en måned. Der blev sendt påmindelser til alle afdelinger, der ikke havde besvaret spørgeskemaet tæt på fristens udløb. I spørgeskemaet skulle respondenterne svare på enkelte baggrundsoplysninger, så det var muligt at få besvarelsenerne på afdelings- og enhedsniveau for hvert sygehus. I vores rapportering af resultater har vi tilpasset overblikket over modtageenheder af henvisninger, så kun afdelinger der modtager patienter fra almen praksis er inkluderet, og vi har ekskluderet afdelinger hvor alle henvisninger enten bliver accepteret (eksempelvis fælles akutmodtagelser) eller returneret (eksempelvis fys- og ergoterapi). Den reviderede oversigt over sygehusenes

modtageenheder kan ses i bilag 1. Der blev forsøgt telefonisk kontakt med alle afdelinger, som havde angivet at have skriftligt materiale med henblik på at indhente det skriftlige materiale.

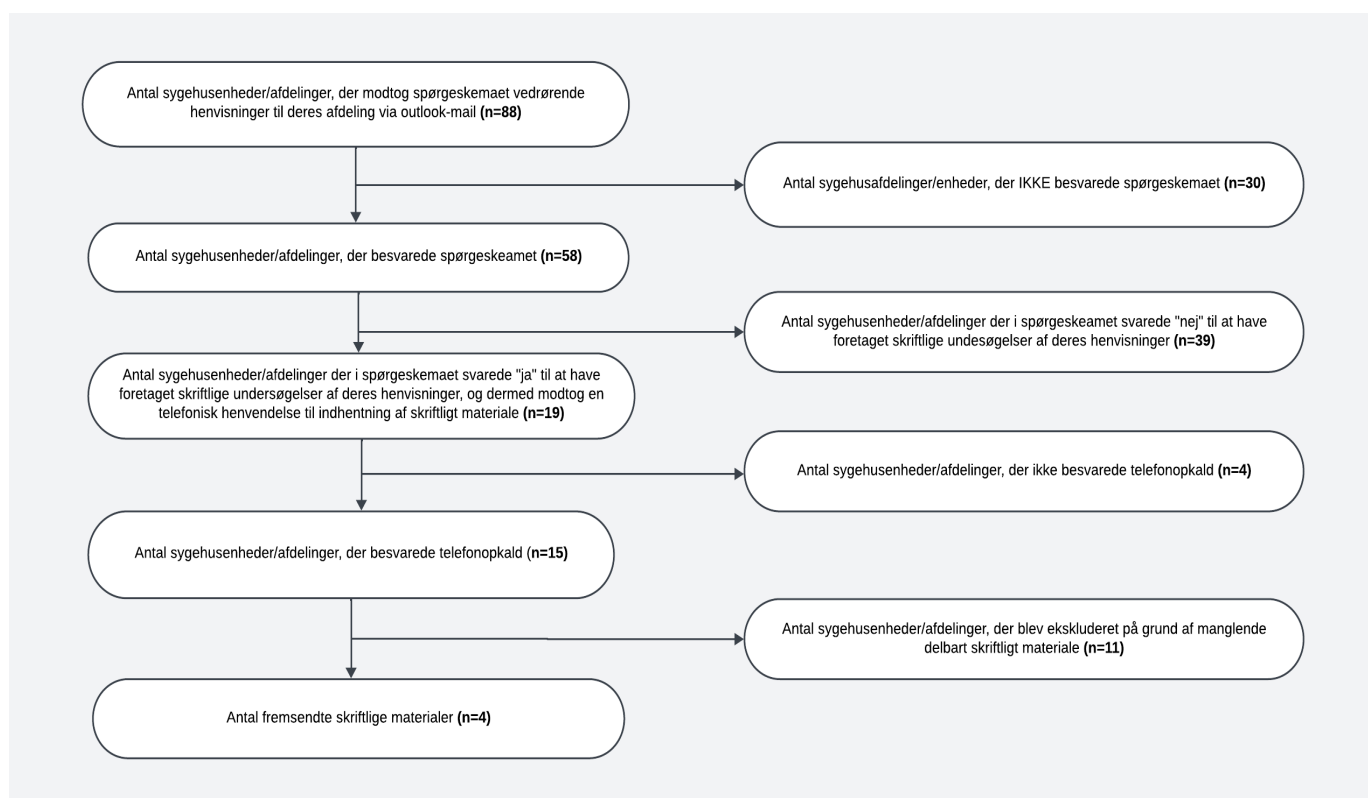
Resultater

I alt har 58 unikke afdelinger besvaret spørgeskemaet ud af 88 afdelinger. Svarprocenten var 50% for Sygehus Sønderjylland (SHS), 58% for Sygehus Lillebælt (SLB), 63% for Sydvestjysk Sygehus (SVS), og 75% for Odense Universitetshospital Svendborg Sygehus (OUH) og 75% for Psykiatrien. På tværs af sygehusene svarede 19 afdelinger, at de havde skriftligt materiale. Ved den telefoniske kontakt med de pågældende afdelinger viste det sig, at størstedelen enten ikke havde skriftligt materiale eller ikke havde materialet i et delbart format.

Der blev indsamlet skriftligt materiale fra to afdelinger på OUH, en rapport fra SVS omhandlende fire afdelinger, og en audit fra psykiatrien på tværs af 7 afdelinger.

Nedenstående figur 1 illustrerer processen med at indhente skriftligt materiale om returnerede henvisninger.

Figur 1. Flowchart over indhentning af skriftligt materiale

Årsagskategorier

På baggrund af gennemgang af det skriftlige materiale har forskerteamet udarbejdet en oversigt over de kategorier, som blev anvendt i materialet til at kategorisere årsager for returnering af henvisninger fra

almen praksis blandt sygehusene, jf. nedenstående Tabel 1. Årsagskategorierne er angivet særskilt for de somatiske sygehuse og psykiatrien. En returneret henvisning kan falde ind under flere årsager.

Tabel 1. Oversigt over årsagskategorier

Årsagskategorier somatik	Årsagskategorier psykiatri
1. Henvisningskriterier ikke opfyldt	1. Ikke psykiatriens målgruppe
2. Patienten skal prøve anden udredning eller behandling først	2. Primærsektor ikke udtømt
3. Manglende information om patienten	3. For lav sygdomsgrad
4. Øvrige årsager ¹	4. Ikke fyldestgørende oplysninger
5. I gangværende forløb	5. Andet
6. Forkert modtageafdeling	6. Opfylder ikke krav til en henvisning
7. Henvist til behandling/undersøgelse, der ikke tilbydes	7. Manglende kapacitet ved frit sygehusvalg
8. Dobbelt henvisning	
9. Patienten er i behandling et andet sted	

Materialet fra SVS angav, at den hyppigst anvendte årsag til returnering af henvisninger fra almen praksis på tværs af de fire sygehusafdelinger var *henvisningskriterier ikke opfyldt* (52% ud af 181 returnerede henvisninger). Dernæst var kategorien *patienten skal prøve anden udredning eller behandling først* (45%) efterfulgt af *manglende information om patienten* (21%). Alle henvisninger fra SVS blev vurderet til at være returneret hensigtsmæssigt med undtagelse af ét enkelt tilfælde, hvor der ikke var tilstrækkelig information vedr. returneringen. Det ene materiale fra OUH omfattede case-beskrivelser uden opgørelse over årsagsfrekvenser. Ud fra beskrivelserne blev det vurderet, at årsagerne til returnering faldt ind under de angivne årsagskategorier fra SVS, dog med *I gangværende forløb* som en særskilt kategori i stedet for omfattet af kategorien *Øvrige årsager*. Materialet fra den anden afdeling på OUH indeholdt frekvenser uden årsagskategorier. Den primære årsag til returnering i psykiatrien er angivet til *Ikke psykiatriens målgruppe* (44% ud af ca. 186 returnerede henvisninger²) efterfulgt af *Primærsektor ikke udtømt* (40 ud af 186 returnerede henvisninger).

¹ Dækker blandt andet over: patienten har i stedet fået en akut eller subakut tid, patienten er allerede udredt for det, der henvises for samt scanningsbilleder er gennemset, og der er ikke behov for yderligere udredning/behandling/kontrol.

² Det totale antal returnerede henvisninger, auditten omhandler, fremgår ikke af det skriftlige materiale. Ved forespørgsel blev det oplyst, at ikke alle afdelinger har gennemført audit fuldstændigt, dvs. antallet af henvisninger varierede.

Henvisningskriterier

Da den primære årsag til returnering skyldes henvisningskriterier ikke opfyldt eller ikke psykiatriens målgruppe, blev afsenderne af det skriftlige materiale kontaktet med henblik på at fremskaffe de pågældende henvisningskriterier, hvis disse ikke fremgik af det skriftlige materiale.

På SVS blev der henvist til forløbsbeskrivelser på sundhed.dk for Region Syddanmark (<https://www.sundhed.dk/sundhedsfaglig/information-til-praksis/syddanmark/almen-praksis/patientbehandling/patientforloeb/>). På hjemmesiden er der angivet forløbsbeskrivelser for 19 specialer. Derudover fremgik det i materialet for OUH, at der var anvendt nationale retningslinjer (fremsøgt via Sundhedsstyrelsens hjemmeside: <https://www.sst.dk/da/Fagperson/Retningslinjer-og-procedurer/NKA-og-NKR/NKR-og-NKA-efter-omraade>).

Psykiatrien har udarbejdet en overordnet og diagnosespecifik målgruppebeskrivelse for Børne- og ungdomspsykiatri samt Voksenpsykiatri, som bruges af psykiatrisygehusets visitatorer.

Målgruppebeskrivelserne er tilgængelig via Psykiatriens hjemmeside:

- [Målgruppebeskrivelse Børne- og ungdomspsykiatri 0 – 17 år](#)
- [Målgruppebeskrivelse Psykiatri 18+ år](#)

Andre fund

Undervejs i forskningsprojektet fandt forskerteamet diskrepans i terminologien omkring returnerede henvisninger. Eksempelvis brugte et sygehus ordet 'rekvisitioner' om henvisninger til røntgen fra almen praksis, hvilket gjorde, at deres billedediagnostiske afdeling i første omgang ikke var inkluderet i overblikket over modtageenheder af henvisninger for det pågældende sygehus. Forskelle i terminologi bør være et opmærksomhedspunkt ved kvalitets- og forskningsprojekter fremadrettet.

Perspektiver

Forskerteamet har kontaktet alle 88 afdelinger i forbindelse med sin indhentning af skriftligt materiale fra sygehusene i Region Syddanmark. Undersøgelsen viste, at de lokale erfaringer vedr. sygehusafdelingernes kvalitetsgennemgange af henvisninger fra almen praksis i begrænset omfang bliver nedskrevet og dermed mulig at videreformidle skriftligt.

Bilag 1: Overblik over modtageenheder på sygehusene i Region Syddanmark

Psykiatrien	Har svaret på spørgeskema
Børne- og ungdomspsykiatri Region Syddanmark	Ja
Psykiatrisk Afdeling Aabenraa	Ja
Psykiatrisk Afdeling Esbjerg	
Psykiatrisk Afdeling Middelfart	Ja
Psykiatrisk Afdeling Odense	Ja
Psykiatrisk Afdeling Svendborg	Ja
Psykiatrisk Afdeling Vejle	
Afdeling for Traume og Torturoverlevende (ATT)	Ja
I alt for PSYK	6 ud af 8

Sydvestjysk Sygehus	Har svaret på spørgeskema
SVS Arbejds- og Miljømedicinsk Afdeling	Ja
SVS Børn og Unge Afdelingen	Ja
SVS Hjerne og Nervesygdomme Afdeling	
SVS Hjertesygdomme Afdeling	
SVS Kræftsygdomme Afdeling	
SVS Kvindesygdomme og Fødsler Afdeling	Ja
SVS Kæbekirurgisk Afdeling	
SVS Lungesygdomme Afdeling	Ja
SVS Mave- og Tarmsygdomme Afdeling	Ja
SVS Medicinsk Diabetes/Hormon, Nyre og Diæt Afdeling	Ja
SVS Medicinsk Mave, Gigt, Blod og Lindrende Beh. Afdeling	Ja
SVS Ortopædkirurgi Afdeling	Ja
SVS Røntgen, Skanning og Nuklearmedicinsk Afdeling	
SVS Urinvejskirurgi Afdeling	Ja
SVS Venekirurgisk Afdeling	
SVS Øre-Næse-Hals Sygdomme Afdeling	Ja
I alt for SVS	10 ud af 16

Sygehusenhed	Har svaret på spørgeskema
Sygehus Sønderjylland	
SHS Børn og Unge	
SHS Kvindesygdomme og Fødsler	
SHS Øre-næse-halskirurgi	Ja
SHS Øjensygdomme	Ja
SHS Ortopædkirurgi	Ja
SHS Medicinske Sygdomme, Aabenraa	
SHS Hjertesygdomme	Ja
SHS Hjerne- og Nervesygdomme	Ja
SHS Kirurgi	
SHS Urinvejskirurgi	
SHS Medicinske Sygdomme (Sønderborg/Tønder)	
SHS Røntgen og Skanning	Ja
I alt for SHS	6 ud af 13

Sygehus Lillebælt	Har svaret på spørgeskema
SLB Børne- og Ungeafdeling (Kolding)	Ja
SLB Medicinske Sygdomme (Kolding)	Ja
SLB Ortopædkirurgi (Kolding)	Ja
SLB Hjerne- og Nervesygdomme (Kolding)	Ja
SLB Kvindesygdomme og Fødsler (Kolding)	
SLB Karkirurgi (Kolding)	Ja
SLB Organkirurgi (Kolding)	
SLB Medicinsk Afdeling (Vejle)	
SLB Øjenafdeling (Vejle)	
SLB Øre-Næse-Hals Afdeling (Vejle)	Ja
SLB Onkologisk Afdeling	
SLB Ortopædkirurgisk Afdeling (Vejle)	
SLB Organ- og Plastikkirurgisk Afdeling (Vejle)	Ja
SLB Klinisk Genetik (Vejle)	
SLB Hjertesygdomme Sygehus Lillebælt	Ja
SLB Rygcenter Syddanmark	Ja
SLB Urinvejskirurgi (Vejle)	Ja
SLB Røntgen og Scanning (Kolding)	Ja
SLB Røntgenafdelingen (Middelfart Vejle)	
I alt for SLB	11 ud af 19

Odense Universitetshospital Svendborg Sygehus	Har svaret på spørgeskema
OUH Arbejds- og Miljømedicinsk Klinik (Odense)	Ja
OUH Børne- og Ungeafdeling H (Odense)	Ja
OUH Endokrinologisk Afdeling M (Odense)	Ja
OUH Farmakologi (Odense)	
OUH Geriatrisk Afdeling G (Odense)	Ja
OUH Geriatrisk Afdeling G (Svendborg)	
OUH GynObs Afdeling D	
OUH HjerteLungeKarKirurgisk Afdeling T (Odense)	Ja
OUH Hjertemedicinsk Afdeling B (Odense)	Ja
OUH Hudafdeling I og Allergicentret IA (Odense)	
OUH Hæmatologisk Afdeling X (Odense)	Ja
OUH Infektionsmedicinsk Afdeling Q (Odense)	Ja
OUH Kirurgisk Afdeling A	
OUH Klinisk Genetisk Afdeling (Odense)	Ja
OUH Kæbekirurgisk Afdeling K (Odense)	Ja
OUH Lungemedicinsk Afdeling J (Odense)	Ja
OUH Medicinsk Afdeling (Ærø)	Ja
OUH Medicinsk Afdeling M (Svendborg)	Ja
OUH Medicinsk Mave/Tarm Afdeling S (Odense)	Ja
OUH Neurokirurgisk Afdeling U (Odense)	Ja
OUH Neurologisk Afdeling N	
OUH Nuklearmedicinsk Afdeling (Odense)	Ja
OUH Nyremedicinsk Afdeling Y	
OUH Onkologisk Afdeling R (Odense)	Ja
OUH Ortopædkirurgisk Afdeling O	Ja
OUH Plastikkirurgisk Afdeling Z (Odense)	Ja
OUH Respirationscenter Syd (Odense)	Ja
OUH Reumatologisk Afdeling C (Odense)	Ja
OUH Steno Diabetescenter (Odense)	Ja
OUH Urinvejskirurgisk Afdeling L	Ja
OUH Øjenafdeling E (Odense)	Ja
OUH Øre-Næse-Hals/Høreklíník Afdeling F	
I alt for OUH	24 ud af 32

Region Syddanmark	
Besvarelser	58
Mangler at besvare	30
I alt for RSD	88

